

Пролог

Събота, 28 април 1945 г.

Езерото Комо, Италия

15:30 ч.

Бенито Амилкаре Андреа Мусолини съзнаваше, че съдбата му е решена. Разбра го в онзи момент предишния ден, когато партизаните от 51-ва бригада „Гарибалди“ преградиха пътя на германския конвой, подпомагащ бягството му на север към Швейцария. Командващият колоната – офицер от Вермахта – не криеше до каква степен му е дошло до гуша от сражения. Искаше единствено да избегне настъплението на американските войски и да се прибере без премеждия в Третия райх. Което обясняваше как едно повалено дърво и трийсетина опърпани партизани успяха да пленят триста въоръжени войници от редовната германска армия.

В продължение на двайсет и една години Мусолини бе управлявал Италия, но когато Съюзниците завзеха Сицилия, а после нахлуха и на континента, неговите поддръжници фашисти и крал Виктор Емануил III се възползваха от тази възможност, за да го отстранят. Трябваше да се намеси лично Хитлер, за да го отърве от затвора, след което да го обяви за глава на Италианската социална република със седалище в Милано. Която не беше нищо повече от марионетен режим на Германия, подхранващ илюзията, че Мусолини все още се крепи на власт. Но вече и с това бе свършено. Съюзническият щурм на север бе довел до завземането на Милано, принуждавайки го да бяга към езерото Комо и границата с Швейцария, която беше само на няколко километра.

– Какъв спокоен ден – каза му Клара.

В живота си той бе имал безброй жени. Съпругата му търпеше любовниците, защото разводът не беше възможен. Най-вече по религиозни причини, но пък и как ли би се чувствала като бивша съпруга на Дучето? Едва ли особено добре.

Но въпреки всичките увлечения Кларета Петачи заемаше особено място в сърцето на Мусолини. Двайсет и осем години беше разликата във възрастта им, но някак се разбираха. Тя никога не оспорваше казаното от него. Не изпитваше съмнения. И винаги го бе обичала. Дошла бе до Комо по собствено желание, за да бъде с него в изгнанието му.

Но съдбата бе решила друго.

Руснаците обстрелваха с артилерия Берлин, британци и американци препускаха през Германия без всякаква съпротива, Третият райх беше в развалини. Хитлер се криеше в бункер под разрушената си столица. Оста Рим–

Берлин се бе сринала. Тази проклета война, която не трябваше изобщо да започва, отиваше към края си.

И те я бяха загубили.

Клара стоеше до отворения прозорец, погълната в мислите си. Гледката към езерото в далечината и планините от другата му страна беше впечатляваща. Бяха прекарали нощта в това скромно жилище; в стаята им имаше само едно легло и два стола върху каменния под. В камината не гореше огън, а единственото осветление беше една гола крушка, която хвърляше остри отблясъци върху белосаните стени. Мусолини дълго време бе живял сред лукс и привилегии. Затова сега му се струваше ирония на съдбата той и Клара – които някога търсеха утеха в прегръдките си сред разкоша на Палацо Венеция – да се озоват в тази селска колиба наред хълмовете в италианската провинция.

Той се приближи към прозореца и застана до нея. Первазът беше покрит с дебел слой прах. Тя го хвана за ръката, сякаш беше дете.

– Допреди седем години – каза той – бях интересна личност. Сега съм само един жив труп.

Гласът му издаваше апатия.

– Все още си важна личност – обяви тя.

– Аз съм свършен. Звездата ми залезе. Вече нямам сили да се боря.

Напоследък той ставаше все по-кисел, избухлив и странно нерешителен. Само понякога припламваше някогашната ярост на господаря повелител. Вече никой не се интересуваше какво върши, мисли и казва Мусолини. Само Клара.

Облачното следобедно небе бе надвиснало ниско над главите им, въздухът беше задушен и изпълнен с тътена на далечни престрелки. Проклетите бунтовници бяха превърнали страната в стрелбище, прочистваха я от последните останали фашистки елементи. Долу в ниското той видя автомобил, който пълзеше бавно нагоре по виещия се път от Адзано. Двамата с Клара бяха доведени в тази къща в малките часове на нощта. Защо? Той не знаеше. Но през цялото време ги охраняваха двама брадати партизани с фуражки с червени петолъчки, с автомати в ръцете.

Сякаш очакваха нещо да се случи.

– Не трябваше да идваш – каза ѝ той.

Тя стисна ръката му.

– Мястото ми е при теб.

Той се възхищаваше на нейната лоялност и съжеляваше, че собствените му черноризци не я притежават дори в минимална степен. Прозорецът беше на около пет метра над земята. Но в този момент той си представяше, че е застанал много по-високо, на балкона на Палацо Венеция през 36-а и възхвалява славната победа на италианската армия в Абисиния. А долу на площада

четиристотин хиляди души посрещат думите му с бурни несекващи овации, сякаш изпаднали в транс. „Дуче, Дуче, Дуче“ – крещяха тълпите и той вдишваше с жегата масовата им истерия.

Колко възбуждащо!

Но от някогашния Цезар не бе останало почти нищо.

Освен плешивата глава и шкембето. Очите му бяха станали жълтеникави, погледът му блуждаеше като на обсебен. Все още носеше униформата си – черна риза, сива куртка, бричове с широки червени кантове, лъснати черни ботуши и сива фуражка без украшения. Предишния ден, преди да го заловят партизаните, бе облякъл шинел и каска на германски редник в глупав опит да се дегизира. Което беше грешка. Издаваше страх.

Някои го наричаха палячо, други – авантюрист, използващ политика на силата, трети – комарджия в игра с високи залози, къпещ се в минала слава. Европейците го бяха обявили за човека, накарал влаковете в Италия да се движат навреме.

Но той си оставаше просто Ил Дуче. Вождът. Най-младият мъж, управлявал някога Италия.

– Очаквам края на тази трагедия – каза той. – Чувствам се странно откъснат от всичко, сякаш вече не съм участник в пиесата, а последният ѝ зрител.

Нещо от депресията, която изпитваше в последно време, отново се опитваше да го стисне за гърлото и той с усилие се мъчеше да се откъсне от хватката ѝ.

Сега не беше време за самосъжаление.

Автомобилът продължаваше да се бори с острите завой на шосето, между кедровите и еловите гори; воят на двигателя се засилваше с приближаването към къщата.

Мусолини беше уморен, пребледнял и небръснат. Освен това изглеждаше необичайно размъкнат, униформата му беше измачкана. Но най-лошото бе, че се чувстваше оставен на произвола на съдбата, което го хвърляше в паника. Вече нищо не зависеше от него.

Колата спря в подножието на къщата. От шофьорската врата слезе мъж в бледосиня униформа на капитан от Луфтвафе; кафявите петлици на яката му го идентифицираха като свързочник. От вчера Мусолини не бе виждал други хора освен някакви мърляви партизани. Бе забелязал объркаността им още в кметството на Донго, където го бяха отвели най-напред и където стана ясно, че никой от неговите инквизитори не знае какво да прави.

Бяха го оставили да чака в стая, изпълнена с тютюнев дим и глъч на човешки гласове, и да слуша Радио Милано, по което точно в този момент обявяваха края на фашизма и как всички представители на властта трябвало да бъдат арестувани.

Глупаци. Всички до един. Но дори те бледнееха в сравнение с германците.

Той бе отлагал до последния възможен момент сключването на пакта с Германия. Хитлер беше животно, „Моята борба“ – пълна безсмислица. Той нито харесваше, нито имаше доверие на този смахнат австриец. Но в крайна сметка общественото мнение надделя и през 40-а Мусолини се остави да бъде въввлечен във войната. Което беше ужасна грешка.

По дяволите тези арийски копелета. Той не искаше да вижда повече германска униформа.

Но ето че току-що се бе появила още една. Мъжът вече бе влязъл в къщата и се изкачваше по стълбите към втория етаж. Двамата с Клара останаха до прозореца, но се обърнаха, когато вратата на стаята се отвори и униформеният влезе при тях. Мусолини го изчака да удари токове и да отдаде чест. Но нищо подобно не се случи. Вместо това мъжът каза с равен глас на италиански:

– Дойдох да поговорим. Насамае.

Новодошлият беше висок, слаб, с издължено лице, големи уши и нездрав вид. Черната му коса беше зализана назад, а над тънките си устни имаше късо подстригани мустачки. Мозъкът на Мусолини обработваше трескаво всички рискове на ситуацията и търсеше възможни пътища за действие. През последните две десетилетия никой не се бе отнасял към него с такова неуважение. За да всява страх, властта трябва да бъде абсолютна и безгранична. Затова първата му мисъл бе да изгони този натрапник, но вакуумът на несигурност, който го поглъщаше, го накара да преглътне гордостта си.

– Изчакай отвън – каза той на Клара.

Тя се поколеба и понечи да възрази, но той я пресече с вдигната повелително ръка. Без повече съпротива тя кимна и излезе от стаята.

Униформеният затвори вратата зад нея.

– Разполагаме с малко време – каза той. – От Комитета за национално освобождение и от Доброволческия корпус за свобода идват за вас.

И двете имена означаваха само неприятности, особено последното, защото Корпусът бе съставен главно от комунисти, които не желяеха да делят властта с когото и да било.

– Взето е решение да бъдете разстрелян. Успях да ги изпреваря, но те се приближават.

– Всичко това е заради вас, германците, които ме изоставихте.

Мъжът бръкна с дясната си ръка в джоба на куртката и извади някакъв предмет. Пръстен. Сложи го върху безимения си пръст и го вдигна пред лицето на Мусолини. Върху матовата повърхност на сребърно-калаената сплав бяха гравирани пет реда букви:

**SATOR
AREPO
TENET
OPERA
ROTAS**

Мусолини разбра. Мъжът не беше кой да е.

В годините си като върховен вожд Дучето бе имал работа с двама папи – Пий XI и Пий XII. Единият беше по-сговорчив от другия, но и двамата го дразнеха. За съжаление, за да управлява Италия, трябваше да си осигури подкрепата на Католическата църква, което само по себе си не беше лесна работа. Но той бе успял да я постави на мястото ѝ, сключвайки крехък съюз, на който сега идваше краят.

– Сигурен съм, че този пръстен ви изглежда познат – каза мъжът. – Същият е като онзи, който задигнахте от убития.

Нещата все повече се изясняваха.

След като през 1070 г. основали на самата граница на християнския свят болница и я нарекли „Свети Йоан Кръстител“, малка група европейци се обявили за Братята хоспиталиери на свети Йоан от Йерусалим. Сегашното им название, след повече от 850 години развитие, беше неприлично дълго и завъртяно.

Суверенен военен орден на хоспиталиерите на свети Йоан от Йерусалим, Родос и Малта.

О, суета на суетите...

– Тук съм от името на Негово най-светейше височество, Принца и Велик магистър – заяви униформеният. – Който ви приканва за пореден път да му дадете онова, което се намира във ваше притежание.

– Вие наистина ли сте германски офицер? – попита Мусолини.

– Да, но съм и рицар на Ордена много отпреди да възникне Третият райх.

Най-после завесата на тайнственост бе повдигната. Човекът насреща му беше просто един шпионин, което обясняваше защо враговете му го бяха пуснали при него.

– Казвате, че някакви хора идвали за мен. За партизаните аз съм без значение. За германците съм ненужно бремене. Единствено за комунистите смъртта ми би имала някаква стойност. Така че кажете какво можете да ми предложите, за да ги лишим от това удоволствие.

– Вчерашните ви номера не успяха.

Колко жалко, помисли си Мусолини. Първо бе избягал от Милано в посока Комо, следвайки тесния виещ се път покрай езерото през десетките малки

селца, сгущени в гънките на бреговата ивица. Чернобио, Молтразио, Тремецо, Менаджо. Обикновено това пътуване траеше около половин ден, но сега бе отнело много по-дълго време. Той бе очаквал да завари там пет хиляди черноризци, готови да го посрещнат. Неговите войници. Но се бяха явили едва дванайсет. След това отнякъде пристигна германски конвой от трийсет и осем военни камиона и триста корави бойци, пътуващ на север към Австрия, и той се присъедини с надеждата да се добере до Киавена, където да се отдели от колоната и да продължи на север към Швейцария.

Но така и не стигна до там. Мръсните германски копелета го размениха срещу разрешение да продължат пътя си необезпокоявани. За щастие, той носеше със себе си нещичко като застраховка. Злато и скъпоценни камъни от италианската хазна, пачки валута и две кожени чанти, претъпкани с документи, досиета и дипломатическа кореспонденция.

– Партизаните докопаха част от златото ви – каза мъжът. – Но повечето бе изхвърлено в езерото от германците. Двете чанти обаче са изчезнали. Дали онова, което търся, не е в някоя от тях?

– И защо да ви помагам?

– Защото мога да спася мизерния ви живот.

Мусолини искаше да живее и не го отричаше. Но за него имаше и нещо по-важно.

– А Клара?

– Мога да спася и нея.

Той скръсти ръце зад гърба си и издаде брадичката си напред под познатия ъгъл; така се чувстваше най-удобно. После закрачи напред-назад из стаята; подметките на обувките му скърцаха по грапавия каменен под.

– Славният орден никога няма да загине – каза той. – Защото е като добродетел, като самата вяра. Правилно ли съм го запомнил?

– Точно така. Речта на граф Дьо Марселюс в Камарата на депутатите е била наистина елегантна.

– Доколкото си спомням, той се е опитвал да издейства връщането на голям участък земя, който Короната била отнела на рицарите. Не е успял, но все пак им е осигурил известен суверенитет. Който е позволил на хоспиталиерите да основат самостоятелна държава на територията на Франция.

– И да не загинем – добави мъжът.

– За мой късмет. Помогнете ми да се отърва от тези партизани и тогава ще поговорим за Ностра Тринита.

– Може би не осъзнавате сериозността на ситуацията. Вие сте обречен човек, опитал се да отърве кожата с крадени пари и злато. – Мъжът помълча, после продължи: – За жалост, опитите ви се провалиха. Те идват, за да ви убият. Аз

съм единствената ви надежда. Не можете да се пазарите с мен, затова ми дайте онова, което искам.

– В онези чанти, които споменахте, има моя кореспонденция с британците, която не бива да става публично достояние.

– Това е техен проблем.

– Представете си как биха могли да постъпят рицарите с такава уличаваща информация.

– Ние сме в отлични отношения с Лондон. Искам само пръстена и документите, които сте откраднали.

– Пръстена? Той е просто едно парче метал.

Мъжът повдигна дясната си ръка.

– За нас е много повече от това.

– Вашите рицари са нищо. Изритани от Йерусалим, Кипър, Родос, Русия, Малта, сега се свирате в два двореца в Рим и се къпете в повехналата си слава.

– Значи си приличаме.

– Нещо такова.

През отворения прозорец се чу боботенето на друг автомобилен двигател.

Гостът му също забеляза това.

– Пристигнаха – каза той.

Мусолини бе обзет от внезапен прилив на решимост, усилян от факта, че никой – нито императорите на Свещената римска империя, нито Наполеон, нито дори Хитлер – не бе успял да стори това, което бе постигнал той.

Да подчини папата.

И присъствието на този мъж беше конкретно доказателство за неговата победа.

– Попитайте Пий Дванайсети как се чувстваше, принуден да коленичи пред мен – каза той.

– Съмнявам се, че това се е случило.

– Не буквално, но, образно казано, той коленичи. Защото знаеше какво мога да сторя с безценната му Църква. И все още мога.

Това обясняваше защо Ватиканът така и не се опита, поне външно, да се противопостави на идването му на власт. Дори след като бе завзел изцяло властта, Църквата запази мълчание и нито веднъж не използва огромното си влияние, за да вдигне италианците на бунт. Никой крал, кралица или император не бяха постигали това преди него.

Той посочи пръстена на ръката на госта си.

– Също като вас и аз дължа силата си на Константин Велики. Само той и аз сме успявали там, където всички останали са се проваляли.

Автомобилът долу беше пристигнал и през прозореца се чуваше как се отварят и затръшват врати.

– Кажете на вашия Велик магистър, че ще съжалява, задето не ме спаси.

– Вие сте глупак.

– Аз съм Ил Дуче.

Мъжът в германска униформа го изглежда невъзмутимо, поклати глава и каза само:

– Сбогом, велики вожде.

После се обърна и си тръгна.

Мусолини остана неподвижно на мястото си, с лице към отворената врата. Колко ли души досега бе изпратил на сигурна смърт? Хиляди? По-скоро десетки хиляди. Сега усещаше колко безпомощни са се чувствали в мига на своята гибел.

По стълбището отекнаха тежки стъпки. В стаята влезе едър черноок мъж, стиснал в ръце автомат.

– Дошъл съм да ви освободя.

Това беше лъжа, разбира се, но Мусолини реши да се включи в играта.

– Какъв късмет!

– Трябва да тръгваме. Веднага.

В този момент на вратата се появи Клара, пристъпи към леглото и започна да рови в завивките.

– Какво търсиш? – попита той.

– Кюлотите си.

– Остави ги. Няма време. Да се махаме от тук.

Мусолини я хвана нежно за ръката и направи знак да тръгват. Тя даваше ли си сметка какво предстои да се случи? Едва ли. Както винаги, тя изглеждаше по-загрижена за него, отколкото за себе си.

Слязоха на приземния етаж, излязоха от къщата и седнаха на задната седалка на някакъв раздрънкан фиат. Шофьорът вече бе заел мястото си зад волана, но мъжът с автомата не се качи при тях. Вместо това застана на дясната степенка, насочил дулото на оръжието си навътре.

Колата тръгна бавно по стръмния наклон към селото. Зад тях пристъпваха двамата часовои, които ги бяха охранявали цяла нощ. Взеха с човешки ход острия завой, но на правата отсечка фиатът набра скорост; гумите съскаха по влажната настилка на шосето. Мъжът на степенката нареди на шофьора да спре срещу тежка желязна порта, монтирана върху бетонни колони, която преграждаше неголяма отбивка на шосето, около пет метра широка и два метра дълга. Зад портата се виждаше алея за коли, която завиваше между два зида, обрасли в увивни растения.

Мъжът с автомата скочи и отвори вратите на колата. Шофьорът слезе. Чуха се отчетливи команди и другите двама въоръжени мъже заеха позиции – единият пред, а другият зад колата. Дърветата и един остър завой на шосето ги скриваха от къщите на Адзано.

– Слизайте! – чу се команда.

Лицето на Клара се изкриви от страх, очите ѝ се стрелкаха като на уплашена птица.

Мусолини слезе. Тя го последва.

– Натам – каза мъжът и посочи с дулото на автомата си към желязната порта.

Мусолини направи няколко крачки към зида и се изправи с гръб към нея. Клара застана до него. Днес нямаше да повтори вчерашната грешка. Нямаше да покаже страх. Когато разказваха за случилото се, на тези хора щеше да им се налага да лъжат, за да го изкарат страхливец.

– Бенито Мусолини, вие сте военнопръстѣпник. Осъден сте на смърт от народа на Италия.

– Не! Не можете! – изпищя Клара. – Нямаме право!

Тя го сграбчи за ръката и се притисна до него.

– Отдръпнете се встрани – каза мъжът. – Иначе и вие ще умрете.

Тя не се подчини и мъжът натисна спусъка.

Но нищо не се случи. Техният ексекутор дръпна затвора и се опита да освободи засеклия патрон. Клара изпищя и се хвърли върху него, сграбчвайки с две ръце автомата за цевта.

– Не можете просто така да ни убиеете!

– Дай ми твоя автомат – заповяда палачът.

Един от мъжете притича и му даде оръжието си. Ексекуторът пусна автомата, който Клара стискаше в ръце, и хвана новия.

Мусолини си каза, че сега е моментът. Бяха му дошли сили. Дори не помисли да бяга или да се съпротивлява. Вместо това разтвори с две ръце куртката си и изпъчи гърди. Зад тримата мъже, дошли да го убият, видя рицаря в германска униформа, който крачеше по пътя. Небрежно. Без да бърза. Никой от другите трима не се опита да му попречи. Униформеният се спря да наблюдава сцената. Нищо. Нека гледа.

– *Magnus ab integro saeculorum nascitur ordo* – подвикна към него Мусолини.

Едва ли някой от тези глупаци знаеше латински.

Но рицарят щеше да разбере.

Най-великият орден на всички времена се ражда отново.

Автоматът изригна. Клара бе улучена първа и се строполи на земята. Още куршуми се посипаха, този път върху Мусолини. Три се забиха глухо в корема му, четири го улучиха в краката. Коленете му се подгънаха и той се свлече.

Очите му намериха рицаря и той събра последните си сили, за да изрече:

– Това... не е... краят.

От устата му потече кръв.

Лявото му рамо се килна встрани и той се просна по гръб върху мокрия асфалт. Очите му гледаха към небето, беше още жив. Във влажния въздух се

носеше тежка миризма на барут. Единият от мъжете се надвеси над него, дулото на автомата му сочеше надолу.

Погледът му се фокусира върху черната точка.

Като край на изречение.

Автоматът гръмна.